

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Opetussuunnitelmatyön tilannekuva

Opetusneuvos Maarit Palonen

Taustaa ja lähtökohtia

- Keskeisiä HO-tavoitteita koulutustason nostaminen ja koulutuksen kasautumisen vähentäminen.
- Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää nopeampaa siirtymistä korkeakoulutukseen, korkeakoulukapasiteetin parempaa hyödyntämistä sekä opintojen etenemisen ja siirtymien sujuvoittamista.
- Korkeakoulujen opetusyhteistyöllä voidaan vaikuttaa em. tavoitteisiin.

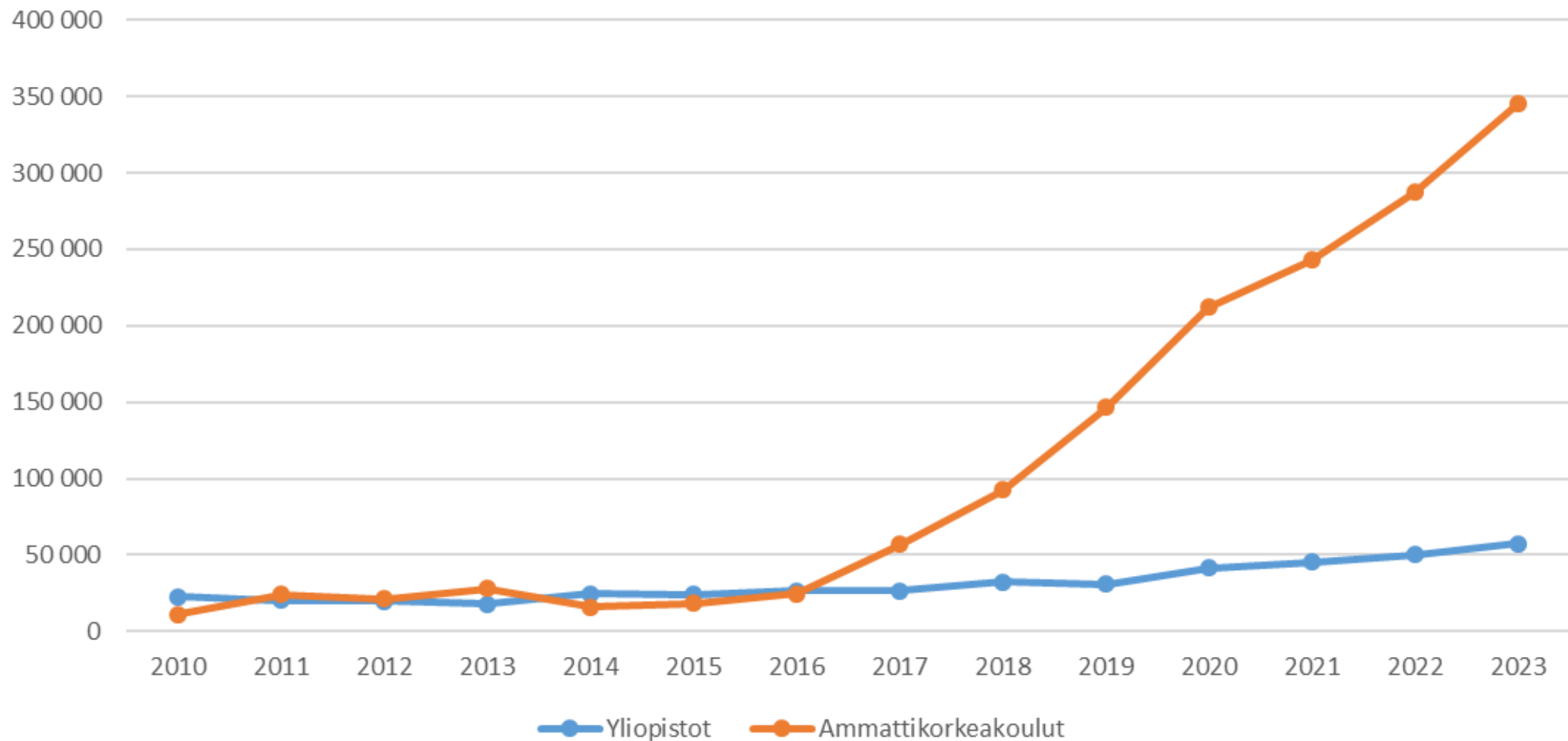
Opetusyhteistyömahdollisuudet

- 2018 muutokset yo- ja amk-lakiin; korkeakoulun ei koulutusvastuunsa toteuttamiseksi tarvitse järjestää omaa opetusta niiltä osin, kun se hankkii sen toiselta korkeakoululta.
 - Tavoitteina laajempi opetusyhteistyö, opetuksen laadun ja taloudellisuuden sekä työnjaon edistäminen.
 - Ehtoina opetuksen hankinnalle; 1) opetusta antava korkeakoulu antaa samaa opetusta omille opiskelijoilleen, 2) opetusta voi hankkia vain siltä osin, kun opintojen osaamistavoitteet opetusta antavassa korkeakoulussa ja sitä hankkivassa korkeakoulussa ovat samat, 3) opetusta hankkiva korkeakoulu vastaa edelleen tutkintoihinsa sisältyvän opetuksen sisällöstä ja laadusta.
 - Korkeakoulun tulee antaa pääosa koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.
- Mahdollisuutta toistaiseksi hyödynnetty melko vähän. Valtaosa yhteistyöstä perustuu edelleen opintotarjonnan laajentamiseen mahdollistamalla opintojen suorittaminen myös toisten korkeakoulujen opintotarjonnasta ilman, että omasta opetuksesta on luovuttu.

OKM:n kysely korkeakouluille opetusyhteistyöstä

- Onnistuneen opetusyhteistyön nähtiin perustuvan korkeakoulujen yhteiselle suunnitteluprosessille ja ops-yhteistyölle.
- Yhteistyön etuina nähtiin verkostoitumisen tarjoama paras mahdollinen asiantuntemus, opstyön jäntevöityminen, opetus-sisältöjen monipuolistuminen, opetuksen laadun parantuminen, uudet toimintamallit, opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien lisääntyminen, korkeakoulujen vahvuuksien huomioiminen ja profiilien vahvistuminen.
- Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrän kasvu kertoo korkeakoulujen lisääntyneestä yhteistyöstä. Opetusyhteistyö ei ole pienen volyymin vuoksi vielä merkittävästi vapauttanut resursseja muuhun opetukseen, tutkimukseen tai innovaatiotoimintaan.
- Suurimmiksi yhteistyön esteiksi korkeakoulut mainitsivat asenteet, erilaisten tietojärjestelmien huonon yhteensopivuuden sekä yhteiseen suunnitteluun vaadittavaan ajan puutteen. Esteenä nähdään myös korkeakoulujen erilaiset opetussuunnitelmat ja opintojen aikataulut.
- Korkeakoulut kiinnittivät huomiota myös rahoitusmalleihin, jotka eivät riittävästi kannusta yhteistyön tekemiseen; yhteistyöopinnot rahoitustekijänä nähdään tärkeänä kannusteena opetusyhteistyöhön ja digivision toimeenpanon edistämiseen.

Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten opintopisteet 2010-2023

	Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten opintopisteet 2023	Kaikki perustutkinto- opiskelijoiden opintopisteet 2023	Yhteistyöopintoina (muiden korkeakoulujen opiskelijoille) tuotettujen opintopisteiden osuus perustutkinto-opiskelijoiden opintopisteistä
Centria-ammattikorkeakoulu	7 118	149 617	4,8 %
Diakonia-ammattikorkeakoulu	5 081	159 505	3,2 %
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	5 682	417 197	1,4 %
Humanistinen ammattikorkeakoulu	13 583	81 230	16,7 %
Hämeen ammattikorkeakoulu	5 068	351 240	1,4 %
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	10 200	306 627	3,3 %
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	32 283	461 225	7,0 %
Kajaanin ammattikorkeakoulu	4 482	111 669	4,0 %
Karelia-ammattikorkeakoulu	23 011	173 774	13,2 %
LAB-ammattikorkeakoulu	38 755	389 553	9,9 %
Lapin ammattikorkeakoulu	8 291	244 364	3,4 %
Laurea-ammattikorkeakoulu	8 517	420 779	2,0 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu	97 887	673 654	14,5 %
Oulun ammattikorkeakoulu	14 327	379 157	3,8 %
Satakunnan ammattikorkeakoulu	8 682	281 564	3,1 %
Savonia-ammattikorkeakoulu	32 730	312 062	10,5 %
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	10 579	224 280	4,7 %
Tampereen ammattikorkeakoulu	4 775	466 913	1,0 %
Turun ammattikorkeakoulu	3 354	451 288	0,7 %
Vaasan ammattikorkeakoulu	6 833	130 248	5,2 %
Yrkeshögskolan Arcada	1 480	102 595	1,4 %
Yrkeshögskolan Novia	2 227	179 315	1,2 %
Yhteensä	344 945	6 467 856	5,3 %

	Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimuste n opintopisteet 2023	Kaikki perustutkinto- opiskelijoiden opintopisteet 2023	Yhteistyöopintoina (muiden korkeakoulujen opiskelijoille) tuotettujen opintopisteiden osuus perustutkinto-opiskelijoiden opintopisteistä
Aalto-yliopisto	8 423	611 806	1,4 %
Helsingin yliopisto	4 299	903 431	0,5 %
Itä-Suomen yliopisto	8 752	564 935	1,5 %
Jyväskylän yliopisto	2 521	461 770	0,5 %
Lapin yliopisto	1 410	150 126	0,9 %
Lappeenrannan-Lahden	6 989	236 373	3,0 %
Oulun yliopisto	1 953	507 594	0,4 %
Svenska handelshögsko	2 606	85 227	3,1 %
Taideyliopisto	426	81 016	0,5 %
Tampereen yliopisto	6 308	686 544	0,9 %
Turun yliopisto	6 667	612 506	1,1 %
Vaasan yliopisto	3 568	165 939	2,2 %
Åbo Akademi	3 659	206 925	1,8 %
Yhteensä	57 581	5 274 192	1,1 %

Opetusyhteistyön edistäminen

- ”Tavoitteena on taata tehokkaat, taloudelliset ja tasa-arvoa edistävät toimintarakenteet ja –mallit tilanteessa, jossa toimintaympäristön muutokset kuten digitalisaatio, kansainvälisyys, väestökehitys, työn muutos sekä tieteen ja tutkimuksen kehitys edellyttävät muutoksia korkeakoulujen toimintatavoissa. Lainsäädännön ja valtion muun ohjauksen tulee mahdollistaa tehokkaat, taloudelliset ja alueellisesti parhaat tavat järjestää korkeakoulujen toiminta.”
- Perusteet nykyistä tiiviimmälle alakohtaiselle yhteistyölle:
 - Digivision toteutuminen; digitaalisesti saatavilla oleva tarjonta – riittävän yhtenäiset osaamistavoitteet ja opetussuunnitelmat
 - Parhaan osaamisen valtakunnallinen hyödyntäminen
 - Resurssien käytön tehostaminen
 - Koulutusvastuut; yhteistyö ensisijainen tapa vastata osaajatarpeisiin uusien koulutusvastuiden sijaan

Opetusyhteistyön edistäminen

- Korkeakoulut toivovat opetussuunnitelmilta joustavaa rakennetta, hyväksi lukemisen ja opinnollistamisen mahdollistamista sekä profiloitumista. Valtakunnallinen alakohtainen ja OKM:n organisoima ops-työ nähdään kuitenkin liian raskaana.
- Korkeakoulujen esitys: OKM:n tiedonkeruu jo tehdyistä ja käynnissä olevista sekä mahdollisista harmonisoinneista. Opetussuunnitelmatyön pilotointimahdollisuuksia nähdään pienillä aloilla.
- Yhteistyön nähdään edistyvän digivision myötä.

Tavoitteet

- Korkeakoulujen opetussuunnitelmat ovat opetusyhteistyön ja työnjaon kannalta riittävän yhtenäiset. Korkeakoulut määrittelevät alakohtaisesti koulutusten ydinsisällön ja osaamistavoitteet sekä tavat toteuttaa koulutus alakohtaisessa yhteistyössä. Määrittely mahdollistaa koulutuksen ydinsisältöjen pohdinnan suhteessa nykyisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin.
- Hyödynnetään modulaarisuutta joustavoittamaan koulutuksen muotoja, mahdollistamaan opintojen kokoamista laajemmasta tarjonnasta ja vähentämään päällekkäisen koulutuksen tarvetta. Modulaarisuus mahdollistaa myös tutkintojen osien tarjoamisen eri kohderyhmille.
- Digivision tavoite korkeakoulujen koulutustarjonnasta yhteisellä alustalla toteutuu myös tutkintoon johtavan koulutuksen osalta. Opiskelijan mahdollisuudet valita opintoja eri korkeakoulujen tarjonnasta kasvavat.
- Nuoret uskaltavat ottaa opiskelupaikan vastaan (vrt. ensikertalaisuusasema) ja tutkinnoissa on väljyyttä henkilökohtaisiin sisältöihin.
- Laajentunut opetusyhteistyö vapauttaa resursseja muuhun opetukseen, tutkimukseen tai innovaatiotoimintaan sekä mahdollista korkeakoulujen profiloitumisen omille vahvuusalueilleen.

Kysymyksiä

- Jo toteutettu tai käynnissä oleva ops-yhteistyö? Mahdolliset uudet yhteistyötarpeet? Sopimusaineiston hyödyntäminen?
- Mitä OKM:n tiedonkeruun / kyselyn ops-yhteistyön tilasta ja korkeakoulujen tavoista edistää yhteistyöstä tulisi sisältää?
- Tarkoituksena on, että alakohtaista yhteistyötä tehdään kansallisesti, ei vain muutamien korkeakoulujen yhteishankkeisiin keskittyen.
- Kuinka saadaan aikaan laajapohjaista ja joissain tapauksissa myös sektorirajat ylittävää tarkastelua tarvittaneen (esim. kauppatieteet ja liiketalous, tekniikka, sosiaalityö- ja sosionomikoulutus, terveystiedesairaanhoitajakoulutuksessa)?